

к.т.с -
Вх. 453-08-031
09.05.2014г.

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
НАЦИОНАЛЕН ОСИГУРИТЕЛЕН ИНСТИТУТ

Изх. № 02-03-4#1

Дата 8.05.14г

ДО
Г-ЖА КОРНЕЛИЯ НИНОВА
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА КОМИСИЯТА
ПО ТРУДА И СОЦИАЛНАТА ПОЛИТИКА
ПРИ 42-ТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

на Ваш изх. № 453-08-33/14.04.2014 г.

ОТНОСНО: Законопроект за изменение и допълнение на Кодекса за социално осигуряване, № 454-01-44, внесен от Светлин Димитров Танчев, Георги Цветанов Марков и Румен Маринов Йончев на 11.04.2014 г.

УВАЖАЕМА Г-ЖО НИНОВА,

Във връзка с изпратения ни на основание чл.75, ал.2 от Правилника за организацията и дейността на Народното събрание проект на Закон за изменение и допълнение на Кодекса за социално осигуряване № 454-01-44, Националният осигурителен институт изразява следното становище:

Преструктурирането на рудодобива и закриването на минни предприятия в периода до 2000 г. доведе до масово закриване на работни места и уволняване на работници и служители поради съкращения в щата и намаляване обема на работата. За преодоляване поне отчасти на социалните последици от тези процеси бяха предприети комплексни и конкретни мерки, в това число регламентирането в § 4 от Преходните и заключителни разпоредби на Кодекса за социално осигуряване (ПЗР на КСО) на облекчен ред за пенсиониране на лицата, работили при специфичните условия на първа и втора категория труд. С оглед спазване принципа за равнопоставеност на осигурените лица и възприетия в КСО тристълбов модел на пенсионната система, действието на § 4 от ПЗР на КСО бе ограничено във времето първоначално до 31 декември 2004 г., а в последствие след двукратно удължаване съответно - до 31 декември 2009 г. и до 31 декември 2014 г.

Към настоящия момент разпоредбата на § 4, ал. 1 от ПЗР на КСО, в сила до 31.12.2014 г., дава възможност на лицата, които са работили 10 години при условията на първа категория труд или 15 години при условията на втора категория труд, да могат да се

пенсионират при навършване на възраст 47 години и 8 месеца за жените и 52 години и 8 месеца за мъжете при първа категория труд или 52 години и 8 месеца за жените и 57 години и 8 месеца за мъжете при втора категория труд ако имат сбор от осигурителен стаж и възраст 94 за жените и 100 за мъжете.

Разпоредбата на ал. 2 на § 4 от ПЗР на КСО визира само лицата, които имат 10 години осигурителен стаж, положен при условията на чл. 104, ал. 3 от КСО. Тази категория лица - работници, инженерно-технически специалисти и ръководни служители до ръководител на участък включително, заети на работа под земята в подземните рудници, в подземните геологопроучвателни и хидротехнически обекти, в тунелното и подземното минно строителство, могат да се пенсионират до 31.12.2014 г. преди навършване на възрастта по чл. 68, при условие, че са навършили 52-годишна възраст за мъжете и 47-годишна възраст за жените и имат сбор от възрастта и осигурителния стаж 90.

Алинея 3 на § 4 от ПЗР на КСО регулира условията за пенсиониране на лицата, работещи при условията на чл. 104, ал. 3 от КСО, чиито трудови правоотношения са прекратени на основание чл. 328, ал.1, т. 1 и 2 от Кодекса на труда – поради закриване на предприятието, на част от него или съкращаване на щата. Само тази група лица могат да се пенсионират до 31.12.2014 г. при условие, че са навършили 45-годишна възраст и отговарят на условията по ал. 2 на § 4.

Със законопроекта се предлага удължаване с една година (до 31 декември 2015г.) единствено на срока на действие на разпоредбата на § 4, ал. 3 от ПЗР на КСО, като видно от мотивите на вносителите целта е да се гарантира правото на “ранно пенсиониране” само на една част от лицата, работещи при условията на първа и втора категория труд – работещите в подземните рудници, в подземните геологопроучвателни и хидротехнически обекти, в тунелното и подземното минно строителство.

Принципната позиция на Националния осигурителен институт, изразявана и при предходното двукратно удължаване срока на действие на §4 от ПЗР на КСО, е че със средствата на държавното обществено осигуряване не следва да се решават проблемите на заетостта и реструктурирането на отрасли в икономиката.

От друга страна, предвид изтичащия в края на 2014 г. срок на действие и на останалите разпоредби на §4 от ПЗР на КСО и свързаните с това въпроси относно условията за пенсиониране след тази дата на работещите при условията на първа и втора категория труд лица, изплащането на пенсията им от професионалните пенсионни фондове, постигането на по-висока адекватност на професионалните пенсии и др., считаме за наложително комплексното решаване до 31.12.2014 г. на въпроса с “ранното пенсиониране”.

Удължаването на действието само и единствено на §4, ал. 3 от ПЗР на КСО би поставило заетите при условията на чл. 104, ал. 3 от КСО лица в привилегировано положение спрямо останалите осигурени лица, работещи при специфичните условия на първа и втора категория труд, в т.ч. упражняващите високо рискови професии (на длъжности от летателния състав, парашутистите, екипажите на подводните съдове и водолазния състав и др.), което би нарушило един от основните принципи на държавното обществено осигуряване - принципът за равнопоставеност на осигурените лица.

Досежно предложението в законопроекта за създаване на изречение второ в разпоредбата на § 4, ал. 3 от ПЗР на КСО, с което да се въведе задължение за Националният осигурителен институт, заедно с Министерство на труда и социалната политика, да изготви в срок до 31.10.2014 г. прогноза за броя на лицата и размера на средната им пенсия, които ще упражняват правото си на пенсия по § 4, ал. 3 от ПЗР на КСО, следва да се има предвид, че правото на пенсия е лично субективно право на осигурените лица, което те могат да упражняват по свой избор при наличие на законоустановените предпоставки. Националният осигурителен институт не разполага с точни данни за това каква част от заетите с трудова дейност, попадаща в обхвата на чл. 104, ал. 3 от КСО, отговарят на условията на § 4, ал. 3 от ПЗР на КСО, съответно колко от тези лица биха упражнили правото си на пенсия. Освен това, доколкото разпоредбата на чл. 328, ал. 1, т. 1 и 2 от КТ регламентира само правна

възможност за работодателите, при закриване на предприятието, на част от него или съкращаване на щата, да прекратят трудовите правоотношения със своите работници и служители, практически невъзможно е да се определи и броят на лицата, заети на работа под земята в подземните рудници, в подземните геологопроучвателни и хидротехнически обекти, в тунелното и подземното минно строителство, които на посоченото основание биха били освободени от работа.

УПРАВИТЕЛ:

БИСЕР ПЕТКОВ

A handwritten signature in black ink, appearing to read "Biser Petkov", written over the printed name.